

ŠIAULIŲ „AUŠROS“ MUZIEJAUS 2025-2028 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių „Aušros“ muziejaus (toliau – Muziejus) 2025-2028 m. korupcijos prevencijos programa (toliau – Programa) parengta, vadovaujantis 2021 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 pakeitimo įstatymu Nr. XIV-471 (KPI), Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos 2021 m. lapkričio 30 d. direktoriaus įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos 2021 m. lapkričio 9 d. direktoriaus įsakymu Nr. 2-229 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178 „Dėl 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“, taip pat kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevenciją.

2. Programos paskirtis – sukurti veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir jos kontrolės sistemą Muziejuje.

3. Šioje Programoje numatytos priemonės yra Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija dalis. Jos turi būti nuosekliai siejamos su naujosios programos priemonėmis, orientuotomis į apčiuopiamus ir pamatuojamus rezultatus, įvardyti aiškesni siekiamų rezultatų kriterijai.

4. Korupcija kenkia demokratijai, ekonomikai ir teisės sistemai, todėl daug dėmesio turi būti skiriama korupcijos apraiškų prevencijai ir neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimui, būtina ugdyti visuomenės nepakantumą šiam reiškiniui.

5. Korupcijos prevencija Muziejuje siekiama ne tik mažinti galimybes atsirasti korupcijai, bet ir formuoti organizacijos darbuotojų atsakomybės ir sąžiningumo kultūrą, ugdyti visuomenės ir darbuotojų nepakantumą bet kokiems korupcijos apraiškoms.

6. Korupcija – darbuotojo elgesys, neatitinkantis suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas, siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip kenkiant valstybės ir muziejaus interesams.

7. Korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiklą sudaro: kyšininkavimas, tarpininkavimas, papirkimas, kita nusikalstama veikla, jei ji padaryta teikiant paslaugas, siekiant sau ar kitiems asmenims naudos, piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, nusikalstama veikla, kai siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba siekiama nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

8. Programoje vartojamos sąvokos atitinka KPI ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

9. Programa pagrįsta teisėtumo, bendradarbiavimo bei skaidrumo principais.

10. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja Muziejaus direktoriaus paskirtas asmuo.

II. APLINKOS ANALIZĖ

11. Korupcija yra vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantis grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisei valstybei, išreiškiantis socialinį teisingumą, konkurenciją, verslo

sąlygas, mažinantis ekonomikos augimą, keliantis pavojų valstybės valdymui, valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų stabilumui ir visuomenės moralei.

12. Korupcija yra viena iš rimčiausių grėsmių ne tik valstybės, bet ir muziejų sektoriaus veiklai. Muziejaus aplinka ir vidaus procesai turi būti nuolat stebimi ir vertinami, siekiant nustatyti galimas korupcijos grėsmes ir imtis atitinkamų prevencinių priemonių.

13. Korupcija pirmiausia sietina su pernelyg dideliu biurokratijos ir reglamentavimo mastu, sprendimų diskrecijos pusiausvyros nebuvimu. Priimamų sprendimų proceso viešumas ir galimybė dalyvauti šiame procese neretai padeda veiksmingai sumažinti korupciją, nes viešumas, kaip viena iš kovos su korupcija priemonių, yra nukreipiama ne į korupcijos padarinius, o į jos prielaidas.

14. Korupcijos priežastys gali būti įvairios: tai ir per didelis biurokratizmas, ir nepakankama darbuotojų motyvacija, ir neaiškūs administravimo ar pirkimų procesai. Bendrosios korupcijos prielaidos:

14.1. socialinės (nedarbas, santykinai maži valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų atlyginimai, neefektyvi motyvacinė karjeros sistema viešajame sektoriuje);

14.2. teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas bei kolizijos, kontrolės sistemų, teisinių procedūrų ir priemonių netobulumas);

14.3. institucinės (nepakankamos vidaus ir išorės auditų apimtys, žinančių apie korupcijos atvejus darbuotojų baimė pranešti ne anonimiškai, nenoras dalyvauti antikorpucinėje veikloje);

14.4. visuomenės pilietiškumo stoka (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumas ir prieštaringumas, nesipriešinimas korumpuotiems asmenims, piliečių pasyvumas antikorpucinėje veikloje).

15. Pagrindinė korupcijos prielaida Muziejuje gali būti ir netinkamas valdžios ar lėšų paskirstymas, taip pat neskaidrūs viešieji pirkimai ir administravimas. Galimos vidinės korupcijos pasireiškimo prielaidos Muziejuje:

15.1. formuojant Muziejaus darbuotojų personalą, karjeros galimybes, taip pat atskirų darbuotojų funkcijų, uždavinių bei atsakomybės reglamentavimas;

15.2. organizuojant ir vykdant viešųjų pirkimų procedūras;

15.3. nepakankamai aktyvūs gyventojai su korupcija, nesulaukiama pranešimų apie korupcinio pobūdžio pažeidimus;

15.4. deleguotų lėšų tikslinis panaudojimas;

15.5. Muziejuje taip pat gali atsirasti rizikų dėl nepakankamo darbuotojų sąmoningumo ir nepasitikėjimo pranešimo sistemomis, dėl ko darbuotojai gali vengti pranešti apie įtariamus pažeidimus.

III.GALIMOS KORUPCIJOS MUZIEJUJE PASEKMĖS

16. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius, dėl ko gali:

16.1. **Paslaugų kokybės pablogėjimas:** Korupcijos atvejų pasireiškimas gali paveikti Muziejaus paslaugų kokybę, nes sprendimai gali būti priimami ne pagal objektyvius kriterijus, o pagal asmeninius interesus;

16.2. **Pasitikėjimo praradimas:** Korupcija gali reikšmingai sumažinti pasitikėjimą Muziejumi tiek darbuotojų, tiek lankytojų atžvilgiu. Tai gali sumažinti muziejaus lankomumą, pritraukiamas lėšas ir apskritai paveikti institucijos reputaciją;

16.3. **Finansinių išteklių švaistymas:** Korupcija gali lemti netinkamą lėšų paskirstymą ar jų iššvaistymą, kas gali turėti ilgalaikių neigiamų pasekmių muziejaus finansinei stabilumui.

IV.PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI

17. Programos tikslai:

17.1. **Skaidrumo užtikrinimas:** Šalinti korupcijos Muziejuje prielaidas, užtikrinti, kad Muziejus veiktų skaidriai ir atvirai, užtikrinti skaidrią Muziejaus bei jo darbuotojų veiklą, ypač viešųjų pirkimų ir finansų valdymo srityse;

17.2. **Korupcijos prevencijos sistemos kūrimas:** Sukurti nuoseklią, veiksmingą korupcijos prevencijos sistemą, užtikrinančią skaidrumą ir atvirumą vykdant viešuosius pirkimus, administruojant ir teikiant paslaugas, orientuotą į darbuotojų sąmoningumą, prevenciją ir atskaitomybę;

17.3. **Antikorupcinės kultūros plėtra:** Plėtoti antikorupcinę kultūrą Muziejuje ir visuomenėje, stiprinant darbuotojų ir lankytojų gebėjimą atpažinti korupciją ir veiksmingai prieš ją kovoti, taip didinant visuomenės pasitikėjimą muziejumi;

18. Programos uždaviniai:

18.1. **Korupcijos rizikos analizė:** Reguliariai analizuoti, kokiose Muziejaus veiklos srityse yra didžiausia korupcijos rizika, ir imtis prevencinių priemonių;

18.2. **Muziejaus darbuotojų švietimas:** Organizuoti reguliarius mokymus darbuotojams apie korupcijos prevenciją, etikos normas ir teisės aktų reikalavimus. Ugdyti Muziejaus darbuotojų sąžiningumą, skatinti sąmoningumą ir nepakantumą korupciniams teisės pažeidimams (ar mėginimams juos daryti);

18.3. **Pranešimo sistema:** Įdiegti ir aktyviai skatinti naudotis anoniminio pranešimo sistema, kurioje darbuotojai galėtų pranešti apie įtariamus korupcijos atvejus;

18.4. **Viešumas ir skaidrumas:** Užtikrinti, kad visi Muziejaus viešieji pirkimai, finansiniai sandoriai ir kiti svarbūs procesai būtų vykdomi skaidriai ir viešai. Skelbti informaciją apie Programos priemones ir nustatytus korupcijos atvejus Šiaulių „Aušros“ muziejaus puslapyje.

V.SIEKIAMAI REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

19. Korupcijos prevencijos programa siekiama šių rezultatų:

19.1. **Korupcijos prevencijos veiksmų efektyvumą:** Anoniminių ir oficialių pranešimų apie galimus korupcijos atvejus skaičius.

19.2. **Viešųjų pirkimų skaidrumą:** Nustatytų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičius.

19.3. **Visuomenės pasitikėjimą:** Muziejaus įvaizdžio ir pasitikėjimo lygis, vertinant darbuotojų ir lankytojų nuomones.

20. Priemonės, korupcijos prevencijos tikslui bei uždaviniams pasiekti, numatytos 2025 – 2028 metų Programos įgyvendinimo priemonių plane (priedas, toliau – Planas).

21. Programos ir jos įgyvendinimo priemonių efektyvumas vertinamas, atsižvelgiant į:

21.1. anoniminių ir oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus, susijusių su korupcinio pobūdžio veikla, skaičių;

21.2. nustatytų viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimų, susijusių su korupcinio pobūdžio veikla, skaičių.

VI.PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA, ATSAKOMYBĖ

22. Už korupcijos prevencijos programos įgyvendinimą atsakingas Muziejaus direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo vykdo Programos organizavimą ir korupcijos prevencijos kontrolę.

23. Programai įgyvendinti sudaromas priemonių Planas (priedas), kuris nustato įgyvendinimo priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus ir yra neatskiriama šios Programos dalis.

24. Už konkrečios Programos priemonės įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako priemonių Plane nurodyti vykdytojai, kurie nustatę korupcijos atvejį nedelsiant tarnybiniu pranešimu informuoja Muziejaus direktorių.

25. Atsižvelgiant į antikorpucinių teisės aktų pakeitimus, kompetentingų institucijų išvadas ir rekomendacijas, Programa gali būti atnaujinama ar papildoma.

26. Programos ir jos priemonių įgyvendinimo plano projektą rengia Muziejaus darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę Muziejuje.

27. Muziejaus korupcijos prevencijos programą tvirtina Muziejaus direktorius veiklos įsakymu.

28. Už šios Programos įgyvendinimą atsakingi asmenys, nesilaikantys šioje Programoje nustatytų reikalavimų, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

29. Programos priemonių finansavimas numatomas atsižvelgiant į Muziejaus finansines galimybes.

VII.KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS

30. Korupcijos prevencijos priemonės:

30.1. **Korupcijos rizikos vertinimas:** Analizės, kurios tikslas – nustatyti galimas korupcijos grėsmes.

30.2. **Darbuotojų mokymai ir švietimas:** Reguliarūs mokymai apie korupcijos atpažinimą ir prevenciją.

30.3. **Atsakomybės išaiškinimas:** Užtikrinti, kad darbuotojai būtų informuoti apie atsakomybę už korupciją.

30.4. **Skatinti nepakantumą korupcijai:** Sukurti atmosferą, kurioje korupcija būtų griežtai nepriimtina.

VIII.BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Programa įsigalioja ir pradeda taikyti nuo jos patvirtinimo Muziejaus direktoriaus veiklos įsakymu dienos.

32. Kas 3 (treji) metai Muziejaus darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę parengia naujo laikotarpio Programos įgyvendinimo priemonių plano projektą ir teikia jį tvirtinti Muziejaus direktoriui.

33. Programa bei Planas gali būti keičiami/papildomi ir/ar atnaujinami, atsižvelgiant į visuomenės, Muziejaus darbuotojų, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos ar kitų institucijų pasiūlymus, pastabas, neatsižvelgiant į Programoje numatytus Programos ir Plano sudarymo terminus.

34. Su Programa ir programos įgyvendinimo priemonių Planu darbuotojai supažindinami Muziejaus nustatyta tvarka.

35. Programa ir Planas skelbiami Muziejaus interneto svetainėje www.ausrosmuziejus.lt
